

L'interès per l'obra i la vida de Picasso no ha deixat mai de bategar. Ara, una pel·lícula protagonitzada per Anthony Hopkins, tres exposicions i la segona part d'una biografia de Picasso, tornen a posar el geni a la primera línia d'actualitat.

PICASSO maníia



No és que Picasso torni a ser moda. El que passa és que Picasso no ha deixat de ser moda durant tot el segle XX. Ara, quan s'acaba de complir el 115 aniversari del seu naixement, l'obra i la vida de Picasso continuen despertant l'interès de crítics, artistes i públic de tot el món. La curiositat permanent per l'artista fa que siguin freqüents les exposicions d'un o altre aspecte de la seva obra. Ara, però, coincideixen alhora diverses propostes al voltant de Picasso. Mostres de pintures —retrats, elements teatrals— i gravats, la segona part de la biografia i una pel·lícula polèmica i signada a Hollywood són alguns dels punts magnètics. Males llengües diuen que tantes energies dedicades a Picasso responen a un buit de bons artistes actuals als quals promocionar. Sigui com sigui, el fet és que, vint-i-tres anys després de la mort del pintor, encara es formen cues a l'entrada dels museus on s'exposa la seva obra. L'aparició constant d'aportacions al voltant de l'obra i la vida del geni de Màlaga demostren que la petja de Picasso no s'exhaureix en el segle que estem a punt de tancar. Picasso viatja més enllà del segle XX.

Els gravats. Un dels aspectes potser menys coneguts de l'activitat artística de Picasso és el de

gravador. Però de fet, va ser un gènere artístic que va fer servir per a més de dos mil treballs, i els experts consideren que tenen un gran valor, com a continuador i renovador de la línia iniciada per artistes com Dürer, Rembrandt o Goya.

Per conèixer aquesta faceta de



Picasso, la sala d'art Artur Ramon de Barcelona exposa fins el 7 de desembre "Picasso o la vida gravada". Vint-i-tres gravats en metall, sobretot aiguaforts, que són un recorregut per la seva obra com a gravador. L'humor, l'erotisme o la mitologia són els temes més habituals de les estampes, gairebé sempre en blanc i negre i traços austers, que destaquen el dibuix que Picasso gravava sempre personalment sobre el coure.

"Picasso o la vida gravada" convisuarà a partir de dimecres amb una altra exposició de Picasso a Barcelona. En aquest cas, l'eix de la mostra és la relació de l'artista amb el teatre, i l'espai, el Museu Picasso de la ciutat.

El teatre. L'arlequí, *alter ego* de Picasso, va néixer de la paleta del pintor el 1905 i va demostrar, amb els seus retrats de ballarines, poetes o músics, la fascinació que sentia per les arts escèniques. Però Picasso no va ser sempre un espectador. El 1917, l'escriptor avantguardista Jean Cocteau va fer entrar el pintor en l'engranatge dels teatres. Amb ell va viatjar a Roma, on va crear els decorats, el teló i els figurins del ballet *Parade*, destinat als Ballets Russos, amb música d'Erik Satie i llibret del mateix Cocteau. La coreografia es va estrenar a París i va aixecar un rebuig gairebé unànim, tant de part del públic com de la crítica. Només el seu amic, l'escriptor Guillaume Apollinaire, l'aplaudirà des del primer moment. Més tard, s'afegiran d'altres al reconeixement de l'originalitat dels seus treballs.

Tot i la incomprensió inicial, l'estada a Roma va ser molt transcendent per a Picasso: la seva visita a diverses ciutats italianes, com Pompeia i Nàpols, el van portar al començament de la seva època

clàssica. A més, es va enamorar d'una de les ballarines de la companyia russa, Olga Koklova, amb qui es casaria l'any següent i tindria un fill, Paulo.

Després de *Parade*, Picasso va col·laborar en diverses obres, com *El tricorn*, *Pulcinella*, *Cuadro flamenco* o *Mercure*. L'exposició del museu Picasso, que es podrà visitar fins el 23 de febrer, és un resum de tot aquest treball mitjançant 200 obres entre decorats, vestits i altres objectes dissenyats per l'artista, i presenta també una mostra destacada d'olis i dibuixos amb tot allò que el món de l'espectacle li va inspirar.



Una vida agitada. Hi ha qui afirma que va ser Olga l'autèntica culpable que Picasso desplaçés el cubisme de la seva obra per entrar al neoclassicisme, a causa del seu gust per la vida burgesa i convencional. I és que gran part de l'obra de Pablo Picasso va estar influïda pel caràcter i el moment que passava la relació amb la dona que tenia al costat. Enamoradís i inestable, van ser nombroses les muses que van passar per la vida del pintor. Va tenir, almenys, set dones, algunes de les quals va simultaniejar, i amb qui va tenir quatre fills.

Són precisament les seves companyes les autèntiques protagonistes de "Picasso i el retrat", l'exposició que va passar amb un èxit espectacular pel MOMA de Nova York i que actualment es pot visitar al Grand Palais de París fins el 20 de gener. Aquesta exposició, acompanyada d'escrits breus però molt aclaridors sobre cada persona retratada, inclou també quadres dels fills, amics i autoretrats, però és sobretot una ruta per la trajectòria sentimental de Picasso. D'una pintura a l'altra es pot endevinar com li anaven els amors alhora que es poden repassar totes les etapes pictòriques de Picasso i encara una col·lecció de fotografies de la seva família i de la gent que l'envoltava. "Picasso i el retrat", que no està previst que

arribi al nostre país, repeteix ara a París la gran rebuda que va tenir a Nova York, i això és sens dubte perquè la vida privada de Picasso provoca igual o més curiositat que la seva obra com a artista. Tan genial professionalment com difícil de tractar, aquest home carismàtic i encantador en ocasions podia arribar a ser molt egoista i cruel amb les persones més properes. Les seves relacions van estar plenes de passió i patiment, i els trencaments van acabar de manera molt traumàtica per a les seves parelles. Però tant l'eufòria com el desamor o el ressentiment es van traduir en pintures de gran qualitat.

De pel·lícula. El nord-americà John Richardson és un dels grans coneixedors de la vida de Picasso. Richardson, que va conèixer el pintor el 1949, acaba de publicar el segon dels quatre volums de *Picasso, el pintor de la vida mo-*

**Vint-i-tres anys
anys després de la
mort de Picasso,
encara es formen
cues a l'entrada
dels museus on
s'exposa la seva
obra.**

terna, que probablement serà la biografia més completa sobre Picasso. L'obra, el primer volum de la qual ja ha estat publicat a casa nostra, pretén comprendre de manera profunda la polièdrica personalitat de Picasso. El biògraf apunta en la seva obra algunes dades inèdites sobre l'actitud del pintor, i desmitifica la creença que Picasso va ser un nen prodigi. Richardson creu que, per sobre de tot, va ser un home que va tre-



Dalt, catàleg de l'exposició "Picasso et le portrait" que es pot visitar al Grand Palais de París fins el 20 de gener. A l'esquerra, cartell de la pel·lícula *Sobrevivir a Picasso*, que s'estrenarà el 20 de desembre i que se centra en la vida de Picasso i Françoise Gilot.

ballar molt. I també explica el fet inquietant que Picasso es va sentir sempre culpable perquè havia trencat la promesa de deixar de pintar si moria la seva germana Conchita, i això va influir molt en la seva relació amb les dones.

Gairebé al mateix temps que surt al mercat aquest volum de la biografia escrita per Richardson, s'ha estrenat *Surviving Picasso* (*Sobrevivir a Picasso*), que a casa nostra podrem veure a partir del

ENTREVISTA A LA DIRECTORA DEL MUSEU PICASSO

"Barcelona va obrir una porta a Picasso"

Fa catorze anys que Maria Teresa Ocana dirigeix el Museu Picasso de Barcelona. Amb les millors obres de l'època de formació, el museu respon fidelment a la relació que el pintor va mantenir amb la ciutat. El museu del carrer de Montcada aborda ara una ampliació que ha de culminar l'any 2000 i que ha de posar coherència i ordre a l'esplèndida col·lecció de 3.000 obres. Maria Teresa Ocana parla sobre Pablo Ruiz Picasso.

—*Què té Picasso que 115 anys després del seu naixement tothom continuï parlant d'ell?*

—Picasso és comparable a Leonardo o Miquel Àngel. Una figura com la seva es produeix de segle en segle, i per això el considero un geni... Genis són els que deixen una petja inesborrable en la història, i Picasso la hi ha deixada. Les seves aportacions a l'art del segle XX han estat decisives.

—*Barcelona té un paper important en la seva trajectòria.*

—Sí, és clar. Picasso tenia unes condicions extraordinàries. Hauria despuntat de totes maneres però Barcelona li va obrir la porta a una nova vida. En aquells temps Barcelona era una ciutat estimulante, socialment viva, que mirava cap a París i que tenia un vigorós moviment artístic. Des de Barcelona la via a París se li va obrir molt ràpidament, perquè la majoria de gent que coneixia venia de París o hi anava.

—*I París va fer Picasso.*

—A París es forjava l'avantguarda internacio-

nal i per a Picasso va ser decisiu el salt cap allí.

—*La família va entendre la trencadissa artística de Picasso?*

—El pare de Picasso era un pintor acadèmic, professor de dibuix, que volia per al seu fill una carrera "oficial". A pesar d'això, va respectar els

RICARD CUGAT



camins que va obrir el seu fill. I es pot dir que el respecte va ser mutu perquè el 1943 Picasso deia a Brassai: "Cada cop que dibuixo un home penso sense voler en el meu pare. Per a mi l'home es diu José, i serà així tota la vida. Tots els homes que dibuixo els veig més o menys amb els seus trets".

—*Des del punt de vista "artístic" quina va ser l'habilitat de Picasso?*

—Picasso va canviar l'art, però tenia ofici. Era un gran treballador que alhora coneixia molt bé tots els secrets tècnics de la pintura, del dibuix i de l'escultura. Es pot dir que va passar per allò que després va odiar tant: l'a-

cadèmia.

—*La seva figura creix amb el temps. Potser encara no s'ha paït el que va fer...*

—Tenim Picasso per sempre més i és just que sigui així. Els més importants museus de tot el món tenen obres de Picasso.

—*I vostè en dirigeix un que duu el seu nom.*

—Marca molt el fet de treballar en un museu que es diu Picasso, perquè Picasso domina l'art del segle XX. Aquest museu és un punt de mira de la ciutat. És el museu d'art més visitat de Barcelona. És rendible a la ciutat i és reconegut internacionalment. N. C.

20 de desembre. El film està basat en una altra biografia, *Picasso: creator and destroyer*, d'Arianna Stassinopoulos, i ha sortit de la factoria Warner Bros de la mà del director James Ivory (*Una habitació amb vistes, Retorn a Howards End...*). L'argument se centra en la relació entre Pablo Picasso, interpretat magis-

trament per Anthony Hopkins, i la jove pintora Françoise Gilot. Françoise, mare de Claude i Paloma, va ser l'única dona que va abandonar Picasso, i va aconseguir refer-se d'una relació tan intensa com malaltissa. *Surviving Picasso* no ha rebut el suport de la família del pintor, per la qual cosa no apareix cap tela de prop

en tota la pel·lícula, però la crítica l'ha jutjada molt positivament.

La pel·lícula, les exposicions, els llibres... totes les novetats alimenten amb escreix la fascinació pel món de Picasso. Si no hi ha *picassomania*, sens dubte a partir d'ara n'hi haurà.

Agnès Rotger